

SINTEZA

obiectiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 352/2006 cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova

Participantul la avizare (expertizare)/ consultare publică	Conținutul propunerilor (recomandări)	Argumentarea autorului proiectului
<p>Cancelaria de Stat (nr. 30-69-2869 din 13 martie 2024)</p>	<p>1. Reieșind din prevederile art. 3 și art.9 alin. (1) din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, la pct.2 din proiectul legii, se recomandă substituirea cuvintelor „autoritate centrală de specialitate” cu cuvintele „organ central de specialitate”.</p> <p>2. Întru evitarea unor eventuale interpretări eronate ale prevederilor prevăzute la pct.3 din proiect, se recomandă menținerea art. 6 lit. e) în redacția actuală.</p>	<p align="center">Se acceptă</p>
		<p align="center">Se acceptă parțial</p> <p>Art. 6 lit. e) ajustat prin propunerea limitării categoriei de acte pasibile de adoptare de către minister.</p> <p>Este relevantă recomandarea în partea posibilității nelimitate de adoptarea a actelor normative, fapt pentru care propunerea de modificare a fost ajustată în vederea limitării categoriei de acte care cad sub incidența normei, prin expunerea limitativă a acesteia. În acest fel, norma propusă este în măsură să respecte prevederile art. 25 alin. (2) lit. b) a Legii nr.98/2012: În scopul realizării misiunii sale, ministerul și altă autoritate administrativă centrală pot îndeplini, în domeniile de activitate de care sânt responsabile, următoarele funcții de bază: ... b) reglementarea normativ-juridică – elaborarea și prezentarea către ministru sau directorul general spre emitere a actelor departamentale prin care se stabilesc reguli obligatorii de aplicare repetată a lor la un număr nedeterminat de situații identice pentru toate persoanele juridice și fizice. Ajustarea corespunde observației și recomandării Raportului de expertiză anticorupție al CNA (pct. 2 CNA mai jos). Argumentare suplimentară în pct. 2 și suplimentar 3 al Ministerului Justiției mai jos.</p>
	<p>3. Se propune menținerea în redacția actuală a art. 6¹ alin. (3) din Legea cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice</p> <p>4. Luând în considerare că IP ONT a fost constituit prin HG570/2023, fiind aprobat statutul și stabilită forma juridică de organizare a acestuia, propunem reconsiderarea intenției de completare a legii cu art. 6².</p>	<p align="center">Se acceptă</p> <p align="center">Nu se acceptă</p> <p>Proiectul respectă prevederile HG570/2023 și nu admite abateri sau risc de interpretări ale ambelor norme, prevederea propusă fiind încadrată exact în prevederile HG570/2023. Instituția Publică Oficiul Național al Turismului a fost inclusă în Anexa 5 la Hotărârea Guvernului nr. 147/2021 în Lista instituțiilor publice în care Ministerul Culturii are calitatea de fondator (compartiment Alte instituții publice). ONT, fiind unica instituție</p>

publică cu misiunea de a coordona și organiza activitățile orientate spre asigurarea implementării politicilor publice în domeniul turismului receptor și intern, conform strategiilor și programelor aprobate de Guvern, urmează a fi distins de un muzeu, teatru sau bibliotecă care au același statut de Instituție Publică. În comparație cu propunerea inițială a proiectului, textul acestuia a fost redus la simpla relatare a statutului și rolului ONT în dezvoltarea și promovarea turismului, făcând referire la prerogativa Guvernului în aprobarea statutului instituției (și respectiv HG570/2023). În lipsa prevederilor expresive în Legea 352/2006, care să-i confere consecvența respectivă, ONT poate confrunta riscul de apreciere superficială, dar și de a fi lipsită de sustenabilitatea corespunzătoare, asigurată de mențiunea în Legea nr. 352/2006 (în contextul istoricului instabil al turismului).

Nu se acceptă

Capitolul VII Zonele turistice naționale (ZTN) în realitate este o prevedere formală, lipsită de sarcină semantică și care nu poartă careva fundament conceptual, precum și nu reprezintă o aplicare practică pentru reglementarea domeniului. Noțiunea, conceptul de ZTN le regăsim în legislație încă din anul 2000 în Legea turismului nr.798/2000 (abrogată). La fel, prevederile actuale despre ZTN prevăd, crearea lor la propunerea Guvernului, prin lege organică, inițiatorii creării, rezidenții zonei și concurs organizat de Ministerul Culturii, crearea infrastructurii, avizarea construcțiilor în zonă, precum și regim fiscal specific. Totodată, norma actuală (art.28 alin. (3), (6)) prevede că „*inițiatorii ai creării zonei pot fi autoritățile administrației publice centrale și locale, agenții economici și diverse instituții interesate. După crearea zonei și delimitarea în natură a hotarelor ei, terenurile proprietate publică ale unității administrativ-teritoriale, aflate în perimetrul zonei, se transmit, cu titlu gratuit, în proprietatea publică a statului, în modul stabilit de lege, și trec în gestiunea Ministerului Culturii. Toate aceste prevederi, în vigoare din 2007, nu au fost realizate de nici o autoritate împuternicită (Ministerul Culturii și Turismului (la data adoptării actului normativ), Agenția Națională de Turism, Fondul special pentru promovarea și dezvoltarea turismului, Departamentul Dezvoltarea Turismului, Agenția de Investiții, Ministerul Economiei, autorități publice locale, ș.a.), care posedă atribuții tangente cu dezvoltarea domeniului turismului. Justificarea nerealizării prevederilor aferente creării și activității zonelor turistice naționale este obiectivă: crearea, legitimitatea și legiferarea ZTN necesită resurse umane, financiare și formalități, care presupun o realizare de o dificultate sporită, în comparație cu randamentul sau efectul scontat. Mai bine de 24 de ani, ZTN nu au fost create și nu există circumstanțe care denotă interesul pentru crearea, înregistrarea și dezvoltarea acestora. Chiar dacă ZTN reprezintă o parte a teritoriului, cu frontiere delimitate, hotarele sunt presupuse a fi delimitate doar convențional (art. 27 al Legii nr. 352). Respectiv, reglementarea ZTN nu contribuie la dezvoltarea obiectivelor turistice, la valorificarea resurselor turistice, sau dezvoltarea acestora, fiind prevăzută și reglementată de alte*

5. Luând în considerare că zona turistică națională reprezintă o parte a teritoriului Republicii Moldova, cu frontiere delimitate distinct, în interiorul căreia sunt amplasate unul sau mai multe obiective turistice, această fiind creată în scopul protejării și valorificării eficiente a resurselor turistice și ale dezvoltării infrastructurii turistice, se recomandă reconsiderarea propunerii de abrogare a Capitolului VII.

<p>Cancelaria de Stat (nr. 30-69-4603 din 26.04.2024)</p>	<p>1. La pct. 5 din proiect (<i>actualizat 4</i>), reieșind din principiile fundamentale de organizare și funcționare ale administrației publice centrale de specialitate, și anume: delimitarea funcțiilor de elaborare și de promovare a politicilor de funcții de implementare a acestora, statuate la art. 4 pct. 1) lit. b) al Legii nr. 98/2012 privind administrația publică de specialitate, considerăm judicios excluderea sintagmei „și implementează” din norma art. 5 alin. (1).</p> <p>2. La pct. 6 din proiect (<i>actualizat 5</i>), reiterăm opinia expusă în avizul Cancelariei de Stat nr. 30-69-2869 din 13 martie 2024 privind menținerea în redacția actuală a prevederilor art. 6 lit. e), întru evitarea unor eventuale interpretări eronate ale normelor respective. Considerăm că argumentele prezentate nu pot fi ținute drept pertinente pentru susținerea modificării prevederilor sus citate. În aceeași ordine de idei, remarcăm că Ministerul Justiției a înaintat aceleași obiecții cu referire la menținerea în redacția actuală a prevederilor art. 6 lit. e), obiecțiile fiind acceptate parțial, dar argumentele invocate de autor diferă de cele prezentate cu referire la obiecțiile Cancelariei de Stat.</p> <p>3. La pct. 15 din proiect (<i>actualizat 14</i>), luând în considerare că zona turistică națională reprezintă o parte a teritoriului Republicii Moldova, cu frontiere delimitate distinct, în interiorul căreia sunt amplasate unul sau mai multe obiective turistice, această fiind creată în scopul protejării și valorificării eficiente a resurselor turistice și</p>	<p>prevederi normative. Ori, promovarea și dezvoltarea destinațiilor turistice, precum și protejarea și valorificarea resurselor turistice, nu este afectată de abrogarea Cap. VII (prevederi despre ZTN), aceasta fiind asigurată de legislația complementară și normele care prevăd expres acest fapt. Promovarea și dezvoltarea destinațiilor turistice, prevăzută în calitate de scop al modificării Legii nr. 352/2006 în Planul de acțiuni al Guvernului pentru 2024 (HG887), urmează a fi realizate fără a depinde de prevederile Cap. VII, iar resursele turistice urmează a fi protejate și valorificate indiferent de existența ZTN.</p>
		<p>Se acceptă</p>
		<p>Se acceptă parțial Art. 6 lit. e) ajustat prin propunerea limitării categoriei de acte pasibile de adoptare de către minister. Este relevantă recomandarea în partea posibilității nelimitate de adoptarea a actelor normative, fapt pentru care propunerea de modificare a fost ajustată în vederea limitării categoriei de acte care cad sub incidența normei, prin expunerea limitativă a acesteia. În acest fel, norma propusă este în măsură să respecte prevederile art. 25 alin. (2) lit. b) a Legii nr.98/2012: În scopul realizării misiunii sale, ministerul și altă autoritate administrativă centrală pot îndeplini, în domeniile de activitate de care sânt responsabile, următoarele funcții de bază: ... b) reglementarea normativ-juridică – elaborarea și prezentarea către ministru sau directorul general spre emitere a actelor departamentale prin care se stabilesc reguli obligatorii de aplicare repetată a lor la un număr nedeterminat de situații identice pentru toate persoanele juridice și fizice. Ajustarea corespunde observației și recomandării Raportului de expertiză anticorupție al CNA (pct. 2 CNA mai jos). Argumentare suplimentară în pct. 2 și suplimentar 3 al Ministerului Justiției mai jos.</p> <p>Nu se acceptă După cum a fost argumentată neacceptarea propunerii în cadrul primei avizări, lipsa reglementării separate a zonei turistice naționale nu afectează protejarea și valorificarea resurselor turistice, acestea urmând a fi valorificate și protejate în orice amplasare pe teritoriul republicii. În mod similar lipsa reglementării nici nu reduce din teritoriul național, prioritate având resursele turistice care trebuie protejate și valorificate indiferent de denumirea zonei în care se află. Realizarea scopului de modificare a Legii</p>

	<p>ale dezvoltării infrastructurii turistice, se recomandă reconsiderarea propunerii de abrogare a Capitolului VII. Subsecvent, remarcăm că potrivit Planului de acțiuni al Guvernului pentru anul 2024, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 887/2023, scopul modificării Legii cu privire la organizarea și desfășurarea activității turistice în Republica Moldova rezidă, inclusiv în promovarea și dezvoltarea destinațiilor turistice, or realizarea scopului propus este posibilă în condiții clar definite de protejare și valorificare a resurselor turistice în zonele turistice naționale.</p>	<p>nr. 352/2006 (conform PAG 2024) rezidă în promovarea și dezvoltarea destinațiilor turistice în condiții clar definite de protejare și valorificare a resurselor turistice, însă nu neapărat în zonele turistice naționale (nefiind prevăzut expres ca condiție iminentă a scopului în PAG), deoarece realizarea scopului este posibilă și în lipsa prevederilor propuse spre abrogare. Argumentarea detaliată este expusă anterior în prezenta sinteză mai sus la pct. 5.</p>
<p>Ministerul Justiției (nr. 04/1-2641 din 20.03.2024)</p>	<p>1. propuneri și observații sub aspectul redactării și al respectării normelor de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative.</p> <p>2. referitor la art. 5: Referitor la norma formulată pentru alin. (2), textul căruia prevede „Ministerul Culturii este autoritatea centrală de specialitate în domeniul turismului”, considerăm a fi de prisos, deoarece la alin. (1) este statuat că politica de stat în domeniul turismului este elaborată de Ministerul Culturii. Pentru a asigura o redactare corectă, la actualul alin. (1), norma acestuia ar fi necesar de scris, în felul următor: „(1) <i>Ministerul Culturii elaborează și implementează politica națională în domeniul turismului.</i>”. Totodată, ar trebui să fie modificat textul noimei de alin. (2), partea introductivă a căruia să fie prevăzută în redacția: (2) <i>Obiectivele politicii naționale în domeniul turismului sunt:</i>”. În cazul însușirii propunerilor formulate pentru art. 5 alin. (1) și (2), inițiatorul proiectului urmează să intervină cu o modificare în denumirea cap. II și cuprinsul textului de la art. 4 pentru a fi substituite cuvintele „<i>de stat</i>” cu cuvântul „<i>națională</i>”, precum și în denumirea art. 4, în vederea reformulării cuvintelor „<i>autorităților publice</i>” cu cuvântul „<i>națională</i>”. În acest sens, urmează a se vedea și textele actuale ale art. 1 și 6.</p> <p>3. La pct. 3, în privința soluției propuse la art. 6 lit. e), care ar stabili atribuția Ministerului Culturii privind elaborarea și aprobarea actelor normative în domeniul</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă parțial Art. 1, Cap. II (titlul), art. 4, 5 și 6 – ajustate corespunzător.</p> <p>Sintagma „și implementează” a fost exclusă din art. 5 alin. (1) conform obiecției Cancelariei de Stat (pct. 1 CS suplimentar mai sus).</p>
	<p>Se acceptă parțial Art. 6 lit. e) ajustat prin propunerea limitării categoriei de acte pasibile de adoptare de către minister.</p>	

turismului, urmează a fi precizată norma de la art. 16 alin. (2) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*: actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome sunt emise sau aprobate numai în temeiul și pentru executarea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului. Actele normative respective se limitează strict la cadrul stabilit de actele normative de nivel superior pentru executarea cărora se emit sau se aprobă și nu pot contraveni prevederilor actelor respective. În contextul dat, trebuie avut în vedere că, eventualele actele normative elaborate de Ministerul Culturii vor fi aprobate pe baza și întru executarea concretă a normelor legale sau normelor celorlalte acte normative care le ordonă, o prevedere generală cum ar fi cea propusă la lit. e) neputând fi invocată în calitate de temei juridic.

Potrivit pct. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 656/2022, autoritățile administrației publice centrale și locale vor elabora și vor aproba, potrivit domeniilor de competență, regulamentele de acordare a finanțării nerambursabile pentru proiectele implementate de către organizațiile necomerciale în conformitate cu Regulamentul-cadru. Și spre deosebire de alte AAPC/L, în Legea nr.352/2006 este prevăzută atribuția ministerului doar de a elabora regulamentele respective, lipsind împuternicirea de a le și aproba (adopta). Proiectul vine să soluționeze acest aspect, care este similar cu situația domeniului cultură, unde inițiativa ministerului de a aproba un regulament de finanțare a proiectelor în domeniul culturii a fost impactată inițial de același argument – lipsa prevederilor în legea materială. În acel caz, Ministerul Justiției s-a expus similar (scrisoarea nr. 04/1-8066 din 11.09.2023), informând că un asemenea proiect nu poate fi acceptat din motiv că norma stabilită la pct. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 656/2022 nu poate fi aplicată în mod izolat, ci în contextul tuturor reglementărilor normative incidente, ca făcând parte dintr-un sistem juridic coerent. A fost precizat că domeniul finanțării culturii constituie obiectul de reglementare al Legii culturii nr. 413/1999. Pentru acordarea sprijinului financiar din bugetul statului pentru dezvoltarea organizațională a ONC și implementarea de proiecte, acest fapt trebuie prevăzut expres în Legea culturii nr. 413/1999. S-a menționat că în vederea emiterii unui act departamental este necesar ca în Legea culturii nr. 413/1999 să se prevadă o normă specială prin care s-ar stabili atribuția ministerului de acordare a sprijinului financiar din bugetul statului structurilor necomerciale. Respectiv, acel proiect, trecând procedura legiferării a fost aprobat fără impedimente, norma fiind la zi deja în vigoare: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141322&lang=ro

Prezentul proiect urmează procedural aceeași inițiativă similară pentru domeniul turism. În lipsa acestei modificări, HG 656/2022 vă rămâne o normă inaplicabilă domeniului turism. În același timp, proiectul nu afectează respectarea principiilor și etapelor expres stabilite în Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1171/2018. Totodată, modificarea propusă nu vine să depășească limita prevăzută de art. 16 alin. (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Conștientizăm faptul, că modificarea propusă nu poate constitui în sine un temei juridic pentru aprobarea abuzivă a normelor de către APCs. Modificarea este propusă pentru a corela cu propunerea următoare la lit. e¹) „regulamente finanțare nerambursabilă”, caz în care prevederile art. 16 din Legea 100/2017 sunt respectate: *actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome sunt emise sau aprobate numai în temeiul și pentru executarea legilor și ... hotărârilor și ordonanțelor Guvernului*. În cazul de față norma Guvernului este Hotărârea Guvernului nr. 656/2022 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la mecanismul de finanțare nerambursabilă a proiectelor organizațiilor necomerciale, care prevede în pct. 2, că:

autoritățile administrației publice centrale și locale vor elabora și vor aproba, potrivit domeniilor de competență, regulamentele de acordare a finanțării nerambursabile pentru proiectele implementate de către organizațiile necomerciale în conformitate cu Regulamentul-cadru nominalizat (domeniul turism fiind domeniul în competența Ministerului Culturii, în temeiul pct. 6 a Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Culturii, anexa nr. 1 la HG 147/2021 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Culturii). Precum și norma propusă urmărește posibilitatea de aprobare a regulamentelor similare în domeniul de competență a Ministerului Culturii cum sunt regulamentele privind normele metodologice privind elaborarea și implementarea rutelor turistice, programul național privind tichetul turistic, consolidarea centrelor de informare turistică etc. Este relevantă recomandarea în partea posibilității nelimitate de adoptarea a actelor normative, fapt pentru care propunerea de modificare a fost ajustată în vederea limitării categoriei de acte care cad sub incidența normei, prin expunerea limitativă a acesteia. În acest fel, norma propusă este în măsură să respecte prevederile art. 25 alin. (2) lit. b) a Legii nr.98/2012: În scopul realizării misiunii sale, ministerul și altă autoritate administrativă centrală pot îndeplini, în domeniile de activitate de care sânt responsabile, următoarele funcții de bază: ... b) reglementarea normativ-juridică – elaborarea și prezentarea către ministru sau directorul general spre emitere a actelor departamentale prin care se stabilesc reguli obligatorii de aplicare repetată a lor la un număr nedeterminat de situații identice pentru toate persoanele juridice și fizice. Ajustarea corespunde observației și recomandării Raportului de expertiză anticorupție al CNA (pct. 2 CNA mai jos).

Se acceptă

Se acceptă

4. La pct. 4, referitor la modificarea propusă la art. 6¹ alin. (3), semnalăm că cuvintele „autoritatea administrației publice centrale responsabilă de elaborarea politicilor în domeniul turismului” se conțin și la alin. (1) al aceluiași articol. În acest caz, pentru menținerea unității terminologice propunem alegerea și utilizarea pe tot parcursul conținutului legii a unei singure variante.

5. La pct. 6, referitor la art. 8: Termenul „cuvintele” urmează a fi scris sub forma sa corectă „textul”, or, precizăm că la excluderea unor cifre/semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre excluderea „textului” respectiv. Observația dată este valabilă și pentru pct. 7 (referitor la art. 9 alin. (3)). În conținutul textului alin. (2¹), întru sporirea clarității normei, cuvintele „conform

	<p>prevederilor” propunem a fi substituite cu textul „prevăzute la art. 15 din”.</p> <p>6. La pct. 7, în privința textului de completare art. 9 cu alin. (8), pentru o exprimare proprie stilului normativ, cuvintele „cu următorul conținut” necesită a fi substituite cu cuvintele „cu următorul cuprins”. Observația dată este valabilă pentru pct. 10.</p> <p>7. La pct. 9, propunem excluderea abrevierii „etc.”, deoarece normei juridice trebuie să i se imprime un conținut cert, pentru ca actul normativ să corespundă cerinței de previzibilitate.</p> <p>8. La pct. 10, textul „după litera e)” ar fi necesar de exclus, ca fiind inutil. Astfel, completarea unui text, fără a specifica ordinea în care se inserează cuvintele, semnifică, conform regulii generale de tehnică legislativă, completarea textului la sfârșitul acestuia.</p> <p>9. La pct. 11, norma care se propune a fi realizată în textul art. 17 alin. (3) urmează a fi redată în conținutul unui singur alineat, dar nu din rând nou. Aceeași observație este valabilă și pentru amendamentul propus la pct. 12.</p> <p>10. În ceea ce privește pct. 13, norma căruia prevede abrogarea cap. VII din legea de bază, observăm că în conținutul Notei informative nu este indicat/explicat motivul pentru care se consideră ca ar fi necesară abrogarea acestui element de structură. Astfel, în Nota informativă la compartimentul „Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi” urmează a fi prevăzută fundamentarea tuturor modificărilor propuse și argumentelor în favoarea intervențiilor, precum și scopul scontat urmării implementării acestora.</p> <p>11. Referitor la pct. 1, 3 și 4 (art. 4 alin. (2) și (3) lit. a), pct. 6 (art. 6 lit. b), observăm că obiectul reglementat de acestea este identic sub aspect tematic. În cazul dat, remarcăm că potrivit uzanței în redactarea actelor normative, propunerile de modificare sau completare cu obiect de reglementare identic necesită a fi comasate în conținutul unui singur punct.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Nota informativă completată.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Articolul 1, Capitolul II în denumirea capitolului, articolul 4 alineatele (2) și (3) lit. a) și articolul 6 lit. b) – comasate într-un singur punct.</p>
<p>Ministerul Justiției (nr. 04/1-3743 din 19.04.2024)</p>		

12. La pct. 2, pentru rigoarea exprimării: cuv. „se modifică după cum urmează” necesită a fi substituite cu cuv. „va avea următorul cuprins”.

În cazul expunerii în redacție nouă a noțiunilor „*pachet de servicii turistice*” și „*produs turistic*”, urmează a fi formulată o singură dispoziție de modificare. Astfel, normele ce vizează modificarea noțiunilor menționate necesită a fi comasate și expuse în conținutul unei singure propuneri de modificare, alineatul unic al căreia se va scrie, în felul următor: „noțiunile „*pachet de servicii turistice*” și „*produs turistic*” vor avea următorul cuprins:” Sugestia este valabilă și pentru noțiunile „*tourism*”, „*tourism receptor*” și „*tourism vitivinicol*”; Dispozițiile de excludere a noțiunilor „*Registrul rezidenților zonelor turistice*”, „*Registrul turismului*” și „*rezident al zonei turistice naționale*” se vor încorpora în cadrul unui singur alineat („noțiunile.... se exclud”).

13. La pct. 5 (modificarea părții introductive de la art. 5 alin. (2)), sugerăm scrierea acesteia în redacția: „*la alineatul (2), partea introductivă va avea următorul cuprins:*”

La pct. 8, pentru unitate în redactare, forma abreviată „alin. (2)¹” urmează a fi scrisă *in extenso*.

La pct. 9 pentru corectitudinea exprimării, la art. 9 alin. (2) și (3), termenul „textul” se va reda sub forma „cuvintele”, or se va ține cont de faptul, că la schimbarea unor cifre, semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „textului” respectiv. Valabil și pentru pct. 11 (art. 12 lit. a).

La pct. 12, pentru corectitudinea exprimării, referitor la art. 14 lit. e¹) și o), se recomandă ca partea introductivă să fie scrisă astfel: „12. *Articolul 14 se completează cu literele e¹) și e²) cu următorul cuprins:*”.

Se acceptă parțial

Conștientizăm raționamentul expunerii dispoziției și de modificare a mai multor noțiuni într-un singur alineat, pentru noțiunile care sunt expuse consecutiv (ajustat în proiect). Însă nu prezintă claritate formularea a două noțiuni într-o singură dispoziție de modificare, atunci când noțiunile au conținut și semantică diferite, dar și sunt plasate alături neconsecutiv (cu alte noțiuni/prevederi între acestea), cum sunt „pachet.” și „produs”. Sau, în acest caz ar fi acceptabil ca într-o singură dispoziție de modificare să fie enumerate toate noțiunile din acel articol care se propun spre modificare, indiferent de numărul și consecutivitatea acestora (de ex. 21 din total 48 noțiuni).

Se acceptă parțial

Art. 5, 8, 9 și 12 - ajustate corespunzător.

La art. 14 s-a ajustat în partea introductivă formularea despre ambele litere completate. Ce ține de recomandarea substituiri **lit. o)** propuse cu numerotarea **e²)**, remarcăm, că propunerea completării cu lit. e¹) a fost inclusă după lit. e) în redacția actuală, reieșind din sensul propunerii care se încadrează în consecutivitatea logică a expunerii în ordinea descrisă a acelor condiții/obligații de activitate ale turoperatorilor și agențiilor de turism. Astfel, după lit. e) să presteze în totalitate serviciile prevăzute în contractul de servicii turistice, e rezonabil să se prevadă e¹) să dispună de spațiu fizic pentru prestarea serviciilor turistice în conformitate cu legislația, fiind o continuare a descrierii tematicii prestării serviciilor turistice (regăsindu-se atât în lit. e), cât și în lit. e¹). Pe când propunerea adițională „să notifice Ministerul Culturii, până la desfășurarea activității în domeniul turismului și ulterior anual, în conformitate cu regulamentul aprobat de Ministerul Culturii” a fost deja numerotată sub **lit. o)** având un alt sens și tematică descrisă, care nu se încadrează în relatarea prestației serviciului. Potrivit sensului propunerii, prevederea nu are nimic comun cu restul condiții enumerate în acest articol, fapt pentru care s-a optat pentru atribuirea la sfârșitul articolului (listei condițiilor enumerate), fiind atribuită următoarea literă în ordinea alfabetică. Totodată, s-a respectat cerința prevăzută în art. 62 alin. (3) din Legea 100/2017, precum și pct. 26 din Indicațiile metodologice privind regulile de tehnică legislativă (inadmisibilitatea renumerotării elementelor structurale noi cu indicele elementelor anterior abrogate).

		<p>https://bundeangajat.olx.ro/ghidul-de-turism-ce-presupune-aceasta-meserie-cat-pofti-castiga-si-ce-aptitudini-iti-sunt-nesesare/ comparativ cu ghid turistic: https://www.travel.md/ro/ https://carturesti.md/carte/ghid-turistic-lisabona-1849</p>
<p>2. Se propune completarea legii cu noțiunea de agroturism cu următorul cuprins: „agroturism – formă de turism rural, practică în mediul rural, bazată pe asigurarea serviciilor de cazare, masa, agrement și altele. Serviciile de asigurare a mesei în cadrul pensiunilor agroturistice se asigură cu produse agricole din gospodăria proprie sau cu produse agricole din localitățile din preajmă.”</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Legea nr. 352/2006 conține noțiunea de <i>turism rural – formă de turism desfășurată în mediul rural și orientată spre utilizarea resurselor turistice locale (naturale, culturale etc.), cunoașterea mediului rural, activităților specifice acestuia, obiceiurilor și tradițiilor locale, gospodăriilor țărănești și de fermier etc.</i> Noțiunea „agroturism” propusă se definește ca subcategorie a turismului rural, fără a specifica trăsături distincte de sfera turismului rural. În același timp, evidențierea prin definire a unei subcategorii noi este inutilă în situația în care particularitățile descrise deja sunt prevăzute în normele actuale (casa rurală, produs turistic, turism rural etc). Sintagma „produse agricole” nu poate constitui separat o distincție a eventualei subcategorii, dat fiind, că în mediul rural, produsele sunt considerate tacit agricole. Suplimentar, propunerea nu a fost justificată.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Noțiunea actuală „turism rural” include sfera de activitate a tipurilor de turism care fac parte sau cad sub incidența tipului de turism rural, fiind expusă suficient de generic pentru a nu legifera limite nejustificate. Subclasificarea detaliată nu reflectă o semnificație practică, activitățile care se includ în turismul rural fiind libere de a fi desfășurate din punct de vedere normativ. Suplimentar propunerea nu conține redacția textului normei considerate relevantă de a fi inclusă în Legea nr. 352/2006.</p>
<p>Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (nr. 13-07/1251 din 19.04.2024)</p>	<p>Lipsă de obiecții</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (nr. 13-07/1746 din 03.06.2024)</p>	<p>Lipsă de obiecții</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>Ministerul Finanțelor</p>	<p>În Nota informativă capitolul 5 urmează a fi completat cu faptul, că conform legii bugetului de stat pentru anul 2024, IP Oficiul Național al Turismului i-au fost planificate mijloace financiare în mărime de 3500,0 mii lei.</p>	<p>Se acceptă</p>

<p>(nr. 07/5-03/13 /493 din 25.03.2024)</p>	<p>Lipsă de obiecții și propuneri</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>Ministerul Finanțelor (nr. 07/5-09/79 din 17.04.2024)</p>	<p>Lipsă de obiecții și propuneri</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>Ministerul Finanțelor (nr. 07/5-09/186 din 03.06.2024)</p>	<p>Lipsă de obiecții și propuneri</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>Centrul de Informare și Promovare în Domeniul Turismului (nr. 02/p din 04.04.2024)</p>	<p>Capitolul I. Dispoziții generale Art. 3. <i>Contract de garanție financiară</i> – acord juridic încheiat între agenția de turism/tur-operator și compania de asigurare sau banca comercială în scopul garantării executării obligațiilor financiare asumate prin încheierea de contracte de servicii turistice; <i>Contul Satelit în Turism</i> - sistem statistic ce conține un ansamblu de instrumente și tehnici, care determină conexiunea turismului cu alte ramuri ale economiei și cuantifică ponderea turismului în Produsul Intern Brut al țării; <i>Export de servicii turistice</i> - prestare de către tur-operator sau agenție de turism a serviciilor turistice către turiști străini, a căror contravaloare se încasează în monedă națională sau valută, locul de prestare fiind Republica Moldova; <i>Ghid de turism</i> - persoana fizică autorizată în condițiile legii, care conduce și îndrumă vizitatorii, oferindu-le informație despre țara, localitățile și atracțiile vizitate, precum și asistență calificată în limitele și condițiile contractului de servicii turistice/de călătorie. <i>Import de servicii turistice</i> - prestare de către tur-operator sau agenție de turism a serviciilor turistice către turiști locali sau străini, a căror contravaloare se încasează în monedă națională, pentru care locul prestării nefiind Republica Moldova; <i>Organizație de Management a Destinației (OMD)</i> – unitate organizatorică teritorială, care poate include diferite autorități, părți interesate și profesioniști consolidați pentru formarea diverselor</p>	<p>Se acceptă parțial Nu se acceptă completarea art. 3 cu definiția de garanție financiară și introducerea unui articol nou (art. 15) în cadrul Capitolului III, având temei următoarele. Legea nr. 184/2016 cu privire la contractele de garanție financiară reglementează regimul juridic aplicabil contractelor de garanție financiară și garanțiilor financiare, punerea la dispoziție și executarea garanțiilor financiare, dreptul de utilizare a garanțiilor financiare, recunoașterea contractelor de garanție financiară cu transfer de proprietate și a clauzelor de compensare cu exigibilitate imediată. Art. 3 prevede nominal că, <i>beneficiarul și furnizorul garanției financiare trebuie să aparțină, fiecare, uneia dintre criteriile descrise</i>, iar agenția de turism/tur-operator nu este menționat în calitate de subiect de reglementare a legii speciale. Totodată, potrivit art. 63 alin. (4) din Legea nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, <i>dacă adoptarea, aprobarea sau emiterea unui act normativ presupune modificarea ulterioară a altor acte normative, modificările respective se includ, în ordine cronologică, într-un proiect separat de modificare a cadrului normativ conex, care se prezintă împreună cu proiectul actului normativ de bază, sau se includ în dispozițiile finale ale actului normativ de bază. Dacă urmează a fi modificate mai mult de două acte normative, lista acestor modificări se expune în anexa la proiectul actului normativ de bază.</i> În temeiul celor relatate, Garanția financiară necesită un mecanism revizuit atât în plan al impactului asupra activității de întreprinzător, cât și fiscal. Proiectul își propune limitarea la maxim a imixtiunii în legislația conexasă. Propunerea aduce un șir de impedimente și costuri care sunt puse pe seama antreprenorilor (comision emiteri garanție, indisponibilizarea mijloacelor rulante, efort administrativ suplimentar, evidență fiscală etc). Cuantumul GF nu poate fi stabilit uniform în mod obiectiv, tur-operatorii sau agențiile de turism fiind de scară și rulaje diferite (dacă o agenție tranzacționează de ex. 4-5 contracte pe an cu persoane fizice, ea nu poate suporta aceeași GF ca și pentru un tur-operator cu rulaje de milioane lei anual și sute de contracte). Dacă entitatea declară insolvabilitate, activitatea și implicarea acesteia este</p>

parteneriate, în vederea realizării unei viziuni strategice colective, privind dezvoltarea unei regiuni turistice;

limitată și acea GF poate fi insuficientă pentru repatrierea consumatorilor, cheltuielile fiind neuniforme în diferite regiuni, dar și necesitând implicarea activă a entității în repatriere (costuri, negocieri cu entitățile statului primitor, companiile aeriene, soluții logistice etc), care nu va putea fi realizată activ doar de către administratorul insolvabilității.

Cont Satelit în Turism este specific piețelor cu turism dezvoltat, fiind integrat în sistem la nivel mondial. În cazul Republicii Moldova la moment piața nu este gata pentru o reglementare spontană. Totodată, implementarea acestuia presupune cheltuieli considerabile atât din bugetul de stat cât și pentru prestatorii de servicii, fără însă a contribui cu beneficii reale și palpabile. Totuși, în situația dezvoltării turismului la o pondere mai considerabilă, nu este exclusă oportunitatea revenirii la discuția asupra conceptului.

Export/import de servicii turistice – propunerea nu intervine cu o soluție a careva necesitate, nefiind ceva util domeniului sau necesar de a fi completate.

Ghid de turism – noțiunea modificată și ajustată în proiect.

OMD – se acceptă. Redacția propusă a fost ajustată. Remarcă: Propunerea în sine este binevenită, de principiu, însă necesită a fi dezvoltată: nu va fi o normă funcțională dacă e prevăzută doar noțiunea în lege (capitol, articol) fără prevederi care reglementează conceptul în detaliu. La zi se duc discuții între autorități și mediul asociativ, partenerii la subiect în vederea formulării conceptului în raport cu implementarea, însă la moment piața nu este gata pentru o reglementare ad-hoc. Probabil, se va avansa în această direcție în perioada ce urmează.

Articolul 11 se completează cu o literă nouă cu următorul cuprins: e) contractarea companiilor aeriene în vederea organizării programelor charter pentru anumite țări de destinație turistică.”

Articolul 12 se completează cu următoarele modificări: la litera a) se completează la final cu cuvintele „care activează în Republica Moldova”; se completează cu litera e): „contractarea de servicii turistice de la furnizorii locali (structuri de cazare turistică, unități de alimentare, agenți transportatori, unități de prestare a serviciilor de agrement, companii de asigurări sau brokeri, etc.) în vederea formării pachetelor de servicii turistice pentru turismul intern și receptor.

completarea **Art. 14:** m) să dispună de garanție financiară în cuantumul stabilit de guvern.

Se acceptă parțial

Completarea art. 11 cu lit. e) nu presupune o extindere a drepturilor turoperatorilor, dreptul propus existând și în redacția normei actuale: turoperatorii sunt în drept să contracteze companiile aeriene în vederea organizării programelor charter, iar propunerea nu aduce o schimbare a reglementării. Totodată, propunerea nu contribuie la dezvoltarea domeniului turismului intern și receptor.

Propunerea este deja prevăzută în proiect (avize contrare nu au parvenit).

Nu se acceptă

m) să dispună de garanție financiară în cuantumul stabilit de guvern. - necesită un mecanism revizuit atât în plan al impactului asupra activității de întreprinzător, cât și

introducerea alineatului (2), „Condiții de activitate pentru tur-operator”

a) activitate turistică de minimum 3 ani în Republica Moldova. Succesorului de drept care a dobândit recent personalitate juridică i se permite utilizarea mărcii comerciale înregistrate cu o vechime de minimum 3 ani

b) distribuirea produselor și serviciilor turistice către agențiile de turism se va realiza doar prin intermediul platformelor specializate de comerț electronic, fiind indicat prețul brut.

c) asigurarea unei cifre de afaceri de minim 10 mln. lei anual.

fiscal. Proiectul își propune limitarea la maxim a imixtiunii în legislația conexasă. Propunerea aduce un șir de impedimente și costuri care sunt puse pe seama antreprenorilor (comision emiteri garanție, indisponibilizarea mijloacelor rulante, efort administrativ suplimentar, evidență fiscală etc). Cuantumul GF nu poate fi stabilit uniform în mod obiectiv, tur-operatorii sau agențiile de turism fiind de seară și rulaje diferite. Suplimentar: lit. m) fiind abrogată anterior, nu poate fi reatribuită noilor prevederi.

Alin. (2), „Condiții de activitate pentru tur-operator”

a) *activitate turistică de minimum 3 ani în Republica Moldova.* – este o condiție imposibil de realizat pentru entitățile noi create, astfel fiind un obstacol abuziv în activitatea de întreprinzător (sau tentativă de monopoli / concurență neloială).

b) *distribuirea produselor și serviciilor turistice către agențiile de turism se va realiza doar prin intermediul platformelor specializate de comerț electronic, fiind indicat prețul brut.* – platforma specializată la zi nu există, fiind nereglementată (obstacol în activitatea de întreprinzător). Prețul brut nu va soluționa problema, fiind un cuantum declarativ: fără mecanism de monitorizare sau obligație de corespundere prețului real, entitățile fiind libere să indice orice cuantum cu titlul „preț brut”, fără responsabilitate, având dreptul să aplice orice adaos comercial (indiferent de acel P.B. declarat).

c) *asigurarea unei cifre de afaceri de minim 10 mln. lei anual.* – condiție imposibil de realizat pentru primul an de activitate, în lipsa cifrei de afaceri (C.A.) înregistrate în perioada anterioară. Totodată, este o condiție abuzivă care limitează entitățile cu C.A. sub cuantumul propus (impediment în activitatea de întreprinzător).

Totuși, inițiativa și conceptul sunt binevenite, urmând filtrarea pieței de entități de categoria „amatori” fără implicare activă în afaceri sau agenții de o zi cu un grad de risc sporit pentru consumatori. Însă necesită o dezvoltare a propunerii, în vederea respectării principiului dereglementării în domeniul antreprenoriatului și reducerea presiunii asupra afacerilor, în raport cu echilibrul sensibil față de riscul prejudicierii consumatorilor. În vederea evidenței obiective a turoperatorilor și agențiilor de turism, care desfășoară activitatea în domeniu, proiectul e completat la art. 14 cu lit. o) cu următorul cuprins: „*să notifice Ministerul Culturii, până la desfășurarea activității în domeniul turismului și ulterior anual, în conformitate cu regulamentul aprobat de Ministerul Culturii*”. Astfel, în calitate de cerință suplimentară la condițiile de activitate, care nu va constitui o barieră în activitatea de întreprinzător, entitățile, până la desfășurarea activității în domeniu, vor depune la Ministerul Culturii o notificare privind inițierea activității.

Nu se acceptă

Reiterăm cele expuse la propunerea privind completarea art.3 cu definiția contractului de garanție financiară. Nu se acceptă completarea art. 3 cu definiția de contract de garanție financiară și introducerea unui articol nou (art. 15) în cadrul Capitolului III, având temei următoarele. Legea nr. 184/2016 cu privire la contractele de garanție financiară,

Se propune introducerea unui nou articol în cadrul

Capitolului III, după cum urmează:

Articolul 15 . Garanția financiară

(1) Tur-operatorul sa agenția de turism detaliistă trebuie să aducă garanții suficiente pentru a asigura, în caz de

<p>insolvență, rambursarea sumelor achitate de consumator și repatrierea acestuia. (2) Garanția financiară poate fi asigurată prin una din următoarele modalități:</p> <p>a) încheierea contractului de garanție financiară cu o companie de asigurări; b) încheierea contractului de garanție financiară cu o instituție bancară; (3) Volumul sumei garanției financiare este stabilit de guvern (4) Termenul de valabilitate al garanției financiare este de 1 an.</p> <p>(5) Agențiile de turism și tur-operatorii au obligația să prelungească contractul de garanție financiară sau să încheie un contract nou cu cel puțin 30 de zile înainte de expirarea termenului de valabilitate al contractului deținut. (6) Agențiile de turism informează Oficiul Național al Turismului despre prelungirea sau încheierea unui nou contract de garanție financiară, cu cel puțin 10 zile înainte de expirarea termenului de valabilitate al contractului deținut. (7) Oficiul Național al Turismului ține evidența tur-operatorilor și agențiilor de turism detaliate, deținători de garanție financiară.</p>	<p>reglementează regimul juridic aplicabil contractelor de garanție financiară și garanțiilor financiare, punerea la dispoziție și executarea garanțiilor financiare, dreptul de utilizare a garanțiilor financiare, recunoașterea contractelor de garanție financiară cu transfer de proprietate și a clauzelor de compensare cu exigibilitate imediată. Art. 3 prevede nominal că, beneficiarul și furnizorul garanției financiare trebuie să aparțină, fiecare, uneia dintre criteriile descrise, iar agenția de turism/tur-operator nu este menționat în calitate de subiect de reglementare a legii speciale. Totodată, potrivit art. 63 alin. (4) din Legea nr. 100 din 22.12.2017 cu privire la actele normative, dacă adoptarea, aprobarea sau emiterea unui act normativ presupune modificarea ulterioară a altor acte normative, modificările respective se includ, în ordine cronologică, într-un proiect separat de modificare a cadrului normativ conex, care se prezintă împreună cu proiectul actului normativ de bază, sau se includ în dispozițiile finale ale actului normativ de bază. Dacă urmează a fi modificate mai mult de două acte normative, lista acestor modificări se expune în anexa la proiectul actului normativ de bază.</p> <p>În temeiul celor relatate, Garanția financiară necesită un mecanism revizuit atât în plan al impactului asupra activității de întreprinzător, cât și fiscal.</p> <p>Proiectul își propune limitarea la maxim a imixtiunii în legislația conexă. Propunerea aduce un șir de impedimente și costuri care sunt puse pe seama antreprenorilor (comision emiteri garanție, indisponibilizarea mijloacelor rulante, efort administrativ suplimentar, evidență fiscală etc). Cuantumul GF nu poate fi stabilit uniform în mod obiectiv, tur-operatorii sau agențiile de turism fiind de scară și rulaje diferite (dacă o agenție tranzacționează de ex. 4-5 contracte pe an cu persoane fizice, ea nu poate suporta aceeași GF ca și pentru un tur-operator cu rulaje de milioane lei anual și sute de contracte). Dacă entitatea declară insolvabilitate, activitatea și implicarea acesteia este limitată și acea GF poate fi insuficientă pentru repatrierea consumatorilor, cheltuielile fiind neuniforme în diferite regiuni, dar și necesitând implicarea activă a entității în repatriere (costuri, negocieri cu entitățile statului primitiv, companiile aeriene, soluții logistice etc), care nu va putea fi realizată activ doar de către administratorul insolvabilității.</p>
<p>Capitolul VIII. Evidența statistică în domeniul turismului</p> <p>Articolul 40. Contul Satelit în Turism</p> <p>(1) Colectarea, evidența și prelucrarea datelor privind determinarea ponderii și impactului economic al turismului asupra economiei și Produsului Intern Brut se realizează prin utilizarea Contului Satelit în Turism. (2) Scopul Contului Satelit în Turism este asigurarea unității metodologice în definirea, colectarea, analiza și interpretarea datelor din turism la nivel de țară. (3) Contul Satelit în Turism colectează și prelucrează datele</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>CST este specific piețelor cu turism dezvoltat, fiind integrat în sistem la nivel mondial. Procesul de implementare a unui cont satelit în turism necesită resurse financiare, umane și tehnice considerabile, totodată necesită elaborarea și aplicarea unei metodologii detaliate pentru contul satelit în turism Acest proces necesită realizarea unui studiu, pentru definirea și măsurarea tuturor aspectelor economice legate de turism și ar putea implica o serie de dificultăți tehnice și conceptuale.</p> <p>Lipsa de resurse și expertiză: Republica Moldova ar putea să nu aibă suficiente resurse umane specializate sau expertiză pentru reglementarea colectării, evidenței și de prelucrare a datelor în domeniul turismului.</p>

	despre cheltuielile generate de consumul turistic, care vizează cazarea, transportul, alimentația publică, serviciile culturale, agrementul, serviciile de asigurări, produsele autohtone, serviciile turistice oferite de agenții economici din turism, ocuparea forței de muncă în turism și toate cheltuielile care duc la generarea fluxului monetar turistic. (4) Crearea și administrarea Contului Satelit în Turism, racordat la standardele internaționale, se realizează de către Organul central de statistică. (5) Regulamentul de implementare a Contului Satelit în Turism se aprobă de Guvern.	Suplimentar, Cap. VIII fiind abrogat anterior, nu poate fi reatribuit noilor prevederi (conform regulilor de tehnică legislativă și art. 62 alin. (3) din Legea 100/2017, renumerotarea nu se admite în cazul completării actului normativ cu noi elemente structurale, caz în care noile elemente structurale preiau numărul articolului, alineatului, ...; etc după care acesta urmează, cu atribuirea indicilor numerici corespunzători). Totodată, acesta nu poate fi art. 40, atât timp cât există ultimul art. 39 din lege în Cap. IX Dispoziții finale.
Asociația Națională a Agențiilor de turism din Moldova (ANAT) (demers din 25.04.2024)	Avizează pozitiv și susține proiectul	Se acceptă
Centrul Național Anticorupție (nr. 06/2/4657 din 18.03.2024)	În conformitate cu prevederile art. 25 alin. (3) lit. a) și art. 28 alin. (4) a Legii integrității nr. 82/2017, expertiza anticorupție, în calitate de măsură de control a integrității în sectorul public, se va efectua doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate.	Se acceptă Proiectul în prezent conține avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare, inclusiv expuse în prezenta Sinteză, fapt pentru care poate fi examinat actual și de CNA.
Centrul Național Anticorupție (nr. ELO24/9633 din 24.04.2024 Raport de expertiză anticorupție)	1. subliniem necesitatea reexaminării soluției propuse pentru asigurarea evidenței numărului total de turoperatori și agenții de turism care activează în domeniu, or potrivit normei informative, se menționează că informația furnizată de către Agenția Servicii Publice, urmare înregistrării de stat, nu este veridică din motive de abandon, sistarea activității sau încetarea desfășurării activității și prestarea altor servicii. Prin urmare, includerea sarcinii agenților de turism și turoperatorilor de a notifica Ministerul Culturii decât la începutul desfășurării activității, va egala informația oferită de Agenția Servicii Publice, și respectiv nu va atinge scopul urmărit de autor și descris în nota informativă, întrucât	Se acceptă 1. Propunerea referitoare la notificare a fost completată cu mențiunea despre frecvența anuală, conform recomandării din raportul de expertiză. 2. Art. 6 lit. e) ajustat prin propunerea limitării categoriei de acte pasibile de adoptare de către minister. Este relevantă recomandarea în partea posibilității nelimitate de adoptarea a actelor normative, fapt pentru care propunerea de modificare a fost ajustată în vederea limitării categoriei de acte care cad sub incidența normei, prin expunerea limitativă a acesteia. În acest fel, norma propusă este în măsură să respecte prevederile art. 25 alin. (2) lit. b) a Legii nr.98/2012: În scopul realizării misiunii sale, ministerul și altă autoritate administrativă centrală pot îndeplini, în domeniile de activitate de care sânt responsabile, următoarele funcții de bază: ... b) reglementarea normativ-juridică – elaborarea și prezentarea către ministru sau directorul general spre emitere a actelor

pentru o evidență veridică este necesară informarea sistematică (de exemplu anuală/semestrială) fie notificarea cu privire la schimbarea situației, cum ar fi sistarea activității sau schimbarea genului de activitate.

2. Art. I pct. 6 - La articolul 6: [...] litera e), după cuvântul *elaborează* se introduc cuvintele „și aprobă”;

3. se completează cu litera e¹) cu următorul cuprins:
„ e¹) *elaborează și aprobă regulamente cu privire la mecanismul de finanțare nerambursabilă a proiectelor organizațiilor necomerciale în domeniul turismului.*”

Obiecții: Norma stabilită la pct. 6 din proiect este promovată în vederea modificării articolului 6 lit.e) din Legea nr. 352/2006, care stabilește competența Ministerului Culturii de a elabora acte normative în domeniul turismului. Respectiv, se constată că prin amendamentul propus se intenționează extinderea competențelor Ministerului Culturii de a aproba acte normative elaborate din domeniul turismului. Riscul identificat în promovarea acestui amendament constă în faptul că nu se specifică concret categoria actelor normative care pot fi aprobate de către Ministerul Culturii, or din norma de la articolul 6 din legea supusă modificării, coroborat cu dispozițiile Legii nr. 100/2017, se constată că noțiunea de act normativ include toate actele normative stabilite la articolului 6 din Legea nr. 100/2017.

Se recomandă revizuirea proiectului prin prisma următoarelor recomandări:

- la articolul I pct.6 din proiect, ce vizează completarea art.6 lit. e) din Legea nr.352/2006, se propune renunțarea la modificare, or din cadrul normativ examinat supra se constată competența ministrului în reglementarea normativ-juridică în domeniul încredințat, respectiv elaborarea și aprobarea actelor normative departamentale (inclusiv regulamente). În cazul menținerii intenției de completare a art.6 lit.e), se recomandă stabilirea clară a categoriei actelor normative care pot fi aprobate de ministru.

departamentale prin care se stabilesc reguli obligatorii de aplicare repetată a lor la un număr nedeterminat de situații identice pentru toate persoanele juridice și fizice. Ajustarea corespunde observației și recomandării Raportului de expertiză anticorupție.

3. Propunerea de completare cu prevederile referitoare la mecanismul de finanțare nerambursabilă a proiectelor în domeniul turismului, a fost completată cu condiția respectării regulamentului-cadru aprobat de Guvern.

	<p>- în ce privește completarea art. 6 din Legea nr.352/2006 cu litera e¹) se consideră necesar a preciza că regulamentul aprobat de către minister se elaborează în corespundere cu regulamentul-cadru aprobat de către Guvern, astfel evitând interpretările abuzive care pot surveni prin justificarea aprobării unui regulament cu dispoziții distincte, în temeiul împuternicirii oferite de norma stabilită la art.6 e¹), care nu impune nicio condiționalitate.</p>	
<p>Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (nr. 21-1426 din 14.03.2024)</p>	<p>Lipsa de obiecții și propuneri</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (nr. 21-2140 din 18.04.2024)</p>	<p>Lipsa de obiecții și propuneri</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (nr. 21-2926 din 31.05.2024)</p>	<p>Lipsa de obiecții și propuneri</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>Ministerul Mediului (nr. 06-07/667 din 12.03.2024)</p>	<p>Lipsa de obiecții și propuneri</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>Ministerul Mediului (nr. 06-07/1081 din 18.04.2024)</p>	<p>Lipsa de obiecții și propuneri</p>	<p>Se acceptă</p>

Ministerul Mediului (nr. 06-07/1471 din 29.05.2024)	Lipsa de obiecții și propuneri	Se acceptă
Agenția Servicii Publice (nr.01/0623 din 21.03.2024)	Lipsa de obiecții și propuneri	Se acceptă
Agenția Servicii Publice (nr. 01/0928 din 23.04.2024)	<p>având în vedere că, prin proiectul de lege se instituie o instituție publică în subordinea Ministerului Culturii - „Oficiul Național al Turismului” – cu statut de persoană juridică, a cărei activitate este orientată spre dezvoltarea și promovarea turismului în Republica Moldova și care, prin intermediul „Inventarului turistic” va tine o evidență centralizată a patrimoniului turistic, considerăm oportună operarea modificărilor și în art.18 pct.(4) – prin substituarea sintagmei „Agenția Servicii Publice” cu sintagma „Oficiul Național al Turismului”.</p> <p>Modificarea dată va permite Oficiului Național al Turismului să includă în „Inventarul turistic” și „structurile de primire turistică”, care conform legii prenotate sunt părți componente ale patrimoniului turistic, ceea ce va facilita concentrarea competențelor în cadrul unei autorități. Trebuie de menționat, că propunerea se află în corespundere cu prevederile art. 23 alin. (5) din Legea nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, care statuează că: „autoritățile / instituțiile publice creează și țin resurse informaționale în scopul exercitării atribuțiilor acestora”.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Registrului structurilor de primire turistică urmează a fi diferențiat de inventarul turistic. Totodată, structurile de primire turistică (SPT*) nu sunt componente ale patrimoniului turistic în sensul elementelor componente ale listei (registrului) care formează patrimoniul turistic. Doar în sens generic al domeniului turismului SPT pot fi atribuite tangențial la părți componente ale infrastructurii turistice. Însă nu se poate considera un hotel – patrimoniu turistic. În mare majoritate, SPT sunt entități juridice private, care sunt supuse înregistrării în modul prevăzut de legislație, în registrul corespunzător.</p>
Agenția Servicii Publice (nr. 01/1161 din 05.06.2024)	Lipsa propunerilor și obiecțiilor	Se acceptă

<p>Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (nr. 09-1824 din 11.06.2024)</p>	<p>La proiectul de lege - Art. I. La pct. 2. - art. 3. 1. Se recomandă definirea noțiunilor conform recomandărilor Organizației Mondiale a Turismului: https://www.unwto.org/glossary-tourism-terms sau IRTS 2008: https://www.unwto.org/tourism-statistics-irts-2008. 2. Propunerea de completare a noțiunii „pachet de servicii turistice” cu textul: „Contractul de asigurare încheiat pentru perioada călătoriei, nu constituie parte componentă a pachetului de servicii turistice” este necesar de a fi coroborată cu normele art.1592 din Codul civil (eventual, de propus excluderea literei c^h) alin.(3) art.1592 din Codul civil, deoarece nu corespunde cu Directiva (UE) 2015/2302 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind pachetele de servicii de călătorie și serviciile de călătorie asociate). 3. Noțiunea „stațiune turistică” stabilește că stațiunea turistică este desemnată conform prevederilor legislației. În acest context, întru evitarea unor eventuale aplicări eronate ale normelor propuse precum și în scopul asigurării respectării principiului predictibilității actelor normative, consacrat de art.3 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, considerăm oportună indicarea expresă a normele juridice care prevăd procedura de desemnare. 4. Noțiunea „structură de primire turistică” prevede autorizarea acesteia conform prevederilor legii. În acest sens, menționăm că genul de activitate conform CAEM-2 clasa 55.10 „Hoteluri și alte facilități de cazare similare” este inclus în Lista produselor și serviciilor cu impact asupra sănătății publice, supuse procedurii de notificare, Anexa nr.1¹ la Legea nr.10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice. În această privință, nu susținem propunerea vizată, așadar, noțiunea propusă trebuie reconsiderată.</p>	<p>Se acceptă parțial La proiect, în partea definirii unor noțiuni (proapse spre modificare), au fost luate în considerare UNWTO Glossary of tourism terms ca model de inspirație, precum și unele norme aplicate în statele UE (după cum este menționat și în Nota informativă la proiect). Însă nu s-a optat pentru copierea exactă a noțiunilor, fiind luat în considerare specificul local al pieței, abordându-se o ajustare corespunzătoare realității Republicii Moldova.</p>
		<p>Se acceptă</p>
		<p>Se acceptă</p>
		<p>Se acceptă</p>

5. La pct. 8. - art.9.

Propunerea de completare a articolului cu alin.(8) prevede că „Indicatoarele rutiere de informare și orientare către obiectivele turistice se avizează de către Oficiul Național al Turismului în conformitate cu normele metodologice aprobate de Ministerul Culturii” adaugă o etapă suplimentară în procesul de instalare a indicatoarelor de informare turistică, ceea ce va conduce la majorarea termenelor de instalare a acestora. În acest sens, se impune argumentarea necesității adoptării acestei norme. Totodată, din propunere nu este clar dacă urmează să fie avizate indicatoarele propriuzise sau locul de amplasare a acestora, pentru toate indicatoarele sau doar pentru cele incluse în rute turistice. Este important de menționat că indicatoarele de informare turistică sunt reglementate și în Regulamentul circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.357/2009.

6. La pct. 9. - art.12.

Propunerea de completare, ce stipulează „contractarea de servicii turistice de la furnizorii locali (structuri de cazare turistice, unități de alimentare, agenți transportatori, unități de prestare a serviciilor de agrement, companii de asigurări sau brokeri în vederea formării pachetelor de servicii turistice pentru turismul receptor” contravine esenței procesului de creare și comercializare a pachetelor de servicii turistice, potrivit căroră tur-operatorul are funcția de organizator (formare) de pachete, iar agenția de turism are rolul de intermediar: preluarea pachetelor de la tur-operatori și comercializarea acestora către consumatori. Suplimentar, reliefăm că potrivit prevederilor Codului civil orice serviciu poate fi parte componentă a pachetului de servicii, dacă se respectă anumite condiții expuse la art.1592 din Cod.

Nu se acceptă

Raționamentul acestei propuneri rezidă în extinderea limitei de categorii de indicație, pentru a nu limita indicatoarele de informare și orientare doar la indicație rutiere. Este just faptul, că *indicatoarele de informare turistică* sunt reglementate de Regulamentul circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.357/2009. Însă pe lângă acestea, pot fi indicatoare de orientare turistică, care nu sunt neapărat rutiere, de ex. un indicator către situl sau obiectivul turistic, care este amplasat nu în perimetrul căilor de comunicație (drumuri naționale, regionale, locale) din atribuțiile autorităților (conform aceleași HG 357), ci pe o anumită rută turistică (cum corect a menționat și autorul avizului respectiv), pe un traseu turistic (cărare, rută cicliști, urcuș spre munte, etc), sau chiar înafara rutelor turistice, dacă servește orientării către un obiectiv turistic (câmp liber, munte, cărăruie sau potecă, formată în timp de fluxul de drumetși care în mod natural au „bătătorit” acea cale). Astfel, noțiunea permite de a instala nu doar indicatoare rutiere (care inevitabil se autorizează în modul prevăzut și astăzi conform HG 357), ci și alte indicatoare de orientare, care deja nu țin de atribuțiile MAI. Redacția noțiunii din proiect, nu aduce imixtiune în modul de autorizare a indicatoarelor rutiere, însă permite existența și altor indicatoare (orientare turistică), care necesită elaborarea normelor metodologice de către autorul proiectului în continuare.

Se acceptă

7. La pct. 10. - art. 14.

Conform proiectului se propune de a completa condițiile de activitate ale tur-operatorilor și agențiilor de turism cu 2 condiții obligatorii:

- să dispună de spațiu fizic pentru prestarea serviciilor turistice în conformitate cu legislația;
- să notifice Ministerul Culturii, până la desfășurarea activității în domeniul turismului și ulterior, anual, în conformitate cu regulamentul aprobat de Ministerul Culturii.

Ce ține de obligația de a dispune de spațiu fizic, menționăm că potrivit art.183 alin.(1) din Codul civil sediul este un atribut de identificare a persoanei juridice și este obligatoriu pentru orice persoană juridică, care este indicat în actele de constituire. De menționat că, potrivit prevederilor Codului contravențional activitatea persoanelor juridice fără înregistrare (respectiv fără sediu), fără acte permise etc. este una ilegală și se sancționează (art. 263, 350). De asemenea, propunerea în cauză contravine și legislației privind comerțul electronic.

8. - să notifice Ministerul Culturii, până la desfășurarea activității în domeniul turismului și ulterior, anual, în conformitate cu regulamentul aprobat de Ministerul Culturii.

Privitor la obligația tur-operatorilor și agențiilor de turism de a notifica Ministerul Culturii, considerăm că aceasta este o povară asupra mediului de afaceri, care nu este suficient argumentată și nu se susține. Dacă propunerea are drept scop evidența agenților economici, menționăm că, potrivit pct.8 subpct.9) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Culturii, aprobat prin Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr.147/2021 Ministerul are dreptul să solicite accesul și să obțină gratuit, prin intermediul platformei de interoperabilitate „(MConnect)”, informații statistice, financiare, fiscale, economice, juridice și de altă natură. Astfel, este necesar de a obține acces la SIA GEAP.

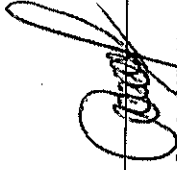
Se acceptă

Se acceptă

Având în vedere cele expuse, propunerea în cauză urmează a fi exclusă.
De asemenea, notificarea în cauză este o dublare cu notificarea privind inițierea activității de comerț, care se efectuează conform Legii nr.231/2010 cu privire la comerțul interior. Potrivit Anexei nr.1 la Legea vizată, în Lista activităților de comerț cu produse alimentare, nealimentare și de prestări de servicii conform Clasificatorului Activităților din Economia Moldovei (CAEM Rev. 2), activitățile tur-operatorilor și ale agențiilor de turism sunt supuse notificării. Notificarea se efectuează electronic prin intermediul Sistemului informațional de gestionare și eliberare a actelor permise (SIA GEAP). Sistemul în cauză generează rapoarte statistice în format electronic.

Subsidiar, evidențiem că proiectul de lege reglementează activitatea de întreprinzător și potrivit prevederilor art.34 alin.(2) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative acesta urmează a fi remis spre expertiză Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător.

Se acceptă

Andrei CHISTOL
Secretar de stat